

ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА - ВЕЛИНГРАД
Бул"Съединение"№256,тел:0359/5-30-35,e-mail:draganmanchov@abv.bg.

УТВЪРЖДАВАМ: ЕЛЕНА КАНЧИЕВА

ДИРЕКТОР

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ – ПСИХО-СОЦИАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ

**ЗА УЧЕБНАТА 2024/2025 ГОДИНА
В ЦСОП - ВЕЛИНГРАД**

Изготвили:

Е. Кадъова –психолог
Д. Печалова- психолог

Велинград

Приет на заседание на ПС с Протокол № 1/ 26.09.2024г.,

Заповед на Директора № 83 / 17.10.2024 год.

I.Общо представяне на терапевтичната програма:

Годишната програма за психо-социална рехабилитация е предназначена за ученици със значителни дефицити в психичното, емоционалното и поведенческото развитие от I до XII клас. Учениците включени в програмата са с разстройства от аутистичния спектър, синдром на Даун, детска церебрална парализа (ДЦП), хиперактивност с дефицит на внимание, умствена изостаналост и множествени увреждания. Програмата предлага индивидуални и групови сесии, насочени към специфични нужди на всяко дете, съобразени с индивидуалните дефицити и възможности за развитие.

II. Цели на програмата:

1. Развитие на когнитивната сфера: подобряване на възприятията, паметта, вниманието и мисловните процеси.
2. Емоционална стабилизация: релаксация, преодоляване на стресови ситуации и кризи.
3. Социална адаптация: овладяване на социални умения и комуникативни компетенции.
4. Стимулиране на самообслужването и самостоятелността на учениците.
5. Развитие на комуникативните способности чрез различни методи, включително визуални програми и ДАК.

III. Задачи на програмата:

1. Изследване и оценка на степента на функциониране на ученика във всяка основна сфера на развитие.
2. Планиране на конкретни дейности за осъществяване на терапевтични цели.
3. Мотивиране на учениците за активно участие в терапевтичния процес.
4. Гъвкаво прилагане на корекционни дейности в зависимост от индивидуалните потребности на всяко дете.

IV. Видове дейности:

1. **Психологична диагностика:**
  - Провеждане на първична и текуща диагностика чрез стандартизирани тестове, оценъчни инструменти и наблюдения.
  - Оценка на индивидуалните потребности за определяне на подходящите форми на подкрепа.
  - Разработване на индивидуални терапевтични програми въз основа на резултатите от диагностиката.
2. **Психо-социална рехабилитация:**
  - Индивидуални и групови интервенции, насочени към подобряване на емоционалното, познавателното и социалното функциониране.
  - Прилагане на сензорна стимулация, терапевтични игри и упражнения за развитието на познавателни и моторни умения.
3. **Превенция на насилието:**
  - Организиране на тренинги и сесии за справяне с агресивно поведение и изграждане на самоконтрол.

4. **Работа по конкретни случаи:**

- Индивидуална работа с учениците в екип с преподаватели и специалисти за разрешаване на специфични проблеми.

5. **Работа със семействата:**

- Подкрепа на родителите чрез съвместни дейности и консултации.

6. **Консултативна работа:**

- Предоставяне на консултации по заявка на учители, родители и ученици.

V. Форми на работа:

- Индивидуални и групови терапевтични сесии, съобразени с особеностите на всеки ученик.
- Групови дейности за социална адаптация и комуникативно взаимодействие чрез игротерапия, музикотерапия и приказкотерапия.

VI. Очаквани резултати:

1. Подобро когнитивно и емоционално функциониране.
2. Повишени комуникативни и социални умения.
3. Намаляване на проблемното поведение и повишаване на самостоятелността на учениците.

IV. Видове дейности:

1 Психологична диагностика

- Функционална диагностика/ емоционално, социално, познавателно развитие/;

Този етап обикновено засяга два подетапа: първична диагностика /при постъпването на ученик в Център за специална образователна подкрепа –Велинград – съответната част от Приложение №3 / и периодична диагностика / през периода на учебната година/. Първичното оценяване се извършва с помощта на различни тестове, чек-листове и други стандартизирани и масово използвани оценъчни процедури. Прецизното му изпълнение е изключително важно. На база извлечените резултати се разработват индивидуални учебни и терапевтични програми за ученика, функционално значими както за него, така и за неговите родители. Периодичното или текущото оценяване се извършва за периода на учебната година и има за цел да се идентифицира напредъкът на детето при изпълнението на заложените цели в учебните и терапевтични програми. Изводите от него може да предизвикат внасянето на корекции в следствие на неподходящо заложен цели или такива, които към момента са трудно постижими.

В началото на учебната година се извършва функционална диагностика на отделните сфери на психиката и интелектуалното развитие / *Приложение 3* /. Използват се утвърдени диагностични методики при работа с новопостъпилите ученици и тестови упражнения за отделни дейности за деца, работата с които продължава. През учебната година се провежда текущо наблюдение за процеса на психичното развитие.

- Оценка на индивидуалните потребности

Въз основа на диагностични данни и знания за възможностите на ученика се прави оценка на потребностите му от конкретни видове и форми на подкрепа и се изготвя доклад. Определя се вида на подкрепата и брой занимания седмично. Следва изготвяне на индивидуални терапевтични програми.

- Програмиране на терапевтичната дейност

На базата резултатите от диагностиката се планира работа за компенсиране на констатираните проблеми, а въз основа на индивидуалната оценка се поставят цели за възможното развитие. Терапевтичният процес се планира посредством изготвянето на Индивидуални терапевтични програми за ученика. При този етап от изключително значение могат да бъдат както специфичните потребности на детето, така и неговите индивидуални възможности и силни страни. На базата на тяхната прецизна оценка ученикът има възможност да бъде включен в индивидуални и/или групови терапевтични занимания с психолога.

2. Психосоциална рехабилитация

- Интервенции за ДПЛР /индивидуална или групова/
- Корекционно – терапевтично въздействие за подобряване функционирането на физическо, психическо, емоционално, поведенческо, познавателно и социално ниво. Използва се широка гама от въздействия и дейности за подобряване на функционирането на познавателно, емоционално, социално ниво – сензорно стимулиране с различна модалност, манипулативни, графични и конструктивни задачи с различна сложност, игри и упражнения за параметри на възприятие, внимание, памет, както и мисловно опериране, използване на производни на диагностични методики, ролеви игри и други. В стаята на психолозите са обособени следните зони: за групова работа, за самостоятелна работа, зона за индивидуална работа на учител с ученик, зона за забавления, зона за релаксиране в случай на възникнала криза. Всички тези участъци имат открояващи се визуални граници за осъзнаване на тяхното конкретно предназначение. Във всяка структурирана зона са диференцирани места за: получаване на инструкции, самостоятелна работа, отдих и развлечения. Пространството за индивидуална работа на учениците са в ъгловите пространства в стаята и по този начин ограничават влиянието на визуалните, светлинните и сетивните ефекти.

За ПСР и РДУКС стаята е оборудвана с Контролирана мултисензорна среда и предлага разнообразен и атрактивен асортимент (набор от материали). Това има положителен ефект върху: социалните контакти и взаимодействия, активното внимание и концентрацията, инициативността, насърчаване на собствения избор и самоопределянето, намаляване на проблемното поведение и развитие на умения за адаптивно поведение на учениците с МУ и аутизъм.

3. Превенция на насилието

- Дейности за превенция и интервенция на насилието, съобразени с Механизма за противодействие на училищния тормоз и алгоритъма за неговото прилагане
- Тренинги и сесии за преодоляване на проблемното поведение. Осъществява се чрез лична доброжелателност при общуване, положителни послания, демонстрация на конструктивен подход в конфликтни ситуации. Представява постоянна дейност, насочена както индивидуално към всяко дете, така и към групи -/терапевтична група, паралелка, всички деца от центъра/. Особено внимание се оказва на ученици с повишена възбудимост и тенденция към агресия. Те се ангажират с определени дейности, стимулират се за по-голяма чувствителност към собствените и чуждите емоционални състояния, обучават се за методи на самоконтрол.

4. Работа с дете/ ученик по конкретен случай

Осъществява се в екип, заедно с ръководител на паралелка или целия координиращ екип. Терапевт участва с познанията си за особеностите на детето и възможни решения.

Съгласно Наредбата **по, Чл. 84.** (1) Работата по конкретен случай се предоставя на дете или ученик, за което допълнителната подкрепа за личностно развитие е краткосрочна, и цели подкрепа за самостоятелното и независимото му функциониране, за развитието на неговите силни страни, както и за разрешаване на проблеми в поведението и за предотвратяване на отпадането от училище.

(2) Проблемите в поведението на детето или ученика може да се изразяват в трудности в общуването с връстници, изолация и социални проблеми, агресивни прояви и конфликти, психично страдание, липса на напредък в обучението, отсъствия от училище.

(3) Проблемите в поведението на детето или ученика по ал. 2 може да се дължат на липсата на достатъчно грижи към него, на недостатъчно осигуряване на обща или допълнителна подкрепа за личностно развитие от детската градина, училището или от центъра за подкрепа за личностно развитие, на отказ на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, от предоставяне на подкрепа, включително чрез ползване на социални услуги, на настаняване на детето или ученика извън семейството или отделяне от семейната среда, на насилие и други рискови фактори в средата на детето или ученика.

5.Работа със семействата на ученици, обучаващи се в ЦСОП- Велинград.

Работа по програми за подкрепа на родители на деца и ученици със СОП. Подкрепа чрез общи дейности от рода: родители- ученици, родители- специалисти.

6. Консултативна работа

Извършва се при заявка от ученика, учителя, ръководството или родителя в отговор на осъзнат въпрос или затруднение. При децата заявката може да бъде неосъзната, възприета в резултат от наблюдения.

V.Форми на работа

1.Групови и индивидуални терапевтични занимания

Формата на работа зависи от особеностите на всяко дете. Груповите занимания предлагат възможност за планиране на въздействия в комуникативната и емоционална сфера.

Индивидуална работа се планира за ученици с нисък праг на устойчивост на външни дразнители /при хиперактивни деца за формиране на навици за структурирана работа, ученици от аутистичния спектър и др/.

Груповите занимания са добра възможност за по- добра адаптация към социалната среда, развиват чувството за сигурност и сплотеност на групата. Подходящи дейности са игротерапия / за разиграване на определени ситуации, емоции др/, приказкотерапия /за научаване на правила, норми, намиране на решения и др./, музикотерапия, елементи на ритъм- терапия.

VI.Очаквани резултати от терапевтичния процес

ОБЛАСТИ НА РАЗВИТИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ ТЕРАПЕВТИЧНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ
Фина моторика	<ul style="list-style-type: none"> • Хващане на предмети и манипулация-Ученикът експериментира (манипулира, трансформира и комбинира) и играе с всички видове основни образ/терапевтични играчки и игри. • Функционално приложение на фината моторика

	<ul style="list-style-type: none"> • Развитие фината моторика на пръстите • Подготвителни умения за писане • Координация между дейностите на очите и ръцете
Глобална моторика	<ul style="list-style-type: none"> • Движения и локомоция (положение на тялото „по корем“ и „по гръб“) • Поддържане на равновесие при „седене“ • Равновесие и мобилност • Игрови умения- учене чрез игра и откривателство.
Адаптивно поведение	<ul style="list-style-type: none"> • Адаптивно поведение • Умения за хранене • Умения за поддържане на лична хигиена • Умения за събличане
Познавателна	<ul style="list-style-type: none"> • Сензорни стимулации • Формиране на понятия • Категоризация • Последователност • Запомняне на събития • Решаване на проблеми • Игра • Елементарни математически представи
Комуникативна	<ul style="list-style-type: none"> • Комуникативно взаимодействие • Разбиране на думи и изречения • Произвеждане на думи и изречения • Учене чрез взаимодействие и алтернативни форми на комуникация и общуване.
Учене чрез включване на сетивата. Обогатяване на сензитивността, стимулиране на сензорната интеграция и формиране на перцептивни действия	<p>Ученикът е отворен и отговаря (реагира) на мултисензорното преживяване. Стимулират се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • тактилността,/ допира, запознаването с нови предмети и материи, усещане за натиск, температура, болка/; • вестибулацията,/реакциите за баланс и чувството за движение, равновесието/; • проприоцепция, /усещане за „позиция“, за положение в пространството/, слух,/ реагиране на звуци, умението за правилно долавяне, разпознаване, преобразуване/, вкус, /долавяне, разпознаване, обработване на различни вкусове и консистенции/; • обоняние,/ долавяне, разпознаване, обработване и отговор на различни миризми/; • зрение,/ долавяне, разпознаване, обработване и отговор на видяното/.
Усвояване на сензорни еталони	<ul style="list-style-type: none"> • Цвят, форма, големина, положение в пространството, вкус, аромати, развиване чувство за време, посока на движение, положение на частите на обекта една спрямо друга.
Усъвършенстване нагледно-образното мислене	<ul style="list-style-type: none"> • Обогатяване на набора от представи използвани в нагледно-образното мислене. • Развиване на нагледно-образното мислене за двуизмерни и триизмерни обекти.
Усвояване на основни родови понятия	<ul style="list-style-type: none"> • Класифициране • Групиране
Разрешаване на	<ul style="list-style-type: none"> • Разрешаване на достъпни за конкретния ученик проблеми.

проблеми	
Развитие на паметта	<ul style="list-style-type: none"> • Зрителна памет • Вербална памет • Моторна памет • Усъвършенстване на паметовите процеси
Развитие на вниманието	<ul style="list-style-type: none"> • Устойчивост, разпределяемост и превключваемост на вниманието и тяхното подобряване. • Фиксиране на погледа върху материалите, проследяване с поглед, манипулиране, помирисване и опитване на вкус при МУ и аутизъм. • Изграждане на слухово внимание, основно доверие и разпознаване
Емоционална сфера	<ul style="list-style-type: none"> • Хармонизиране на емоционалните преживявания-чувства се добре емоционално, забавлява се, релаксира и е любопитно. • Разрешаване на вътрешни конфликти. • Преодоляване на кризисни състояния- релаксация/ дихателни упражнения, музика, танци, масаж, гел-плочи и др. • Адекватно изразяване на емоции и потребности (искания, посочване на затруднения, търсене на подкрепа)
Социализация	<ul style="list-style-type: none"> • Взаимодействие с другите (показване на предпочитание за съвместна дейност и за търсена подкрепа) • Участие и ангажиране в дейностите на близката среда • Взаимодействие със средата

VII. Специфични методи и форми на оценяване на постиженията

1. Методика за функционално оценяване на познавателните умения в образователния процес */Приложение 1 /*
2. Методика за функционално оценяване на социалните умения */Приложение 2/*
3. Определяне на доминиращия тип мислене.
  - Невъзможност да формира динамични стереотипи и елементарни форми на мислене
  - Нагледно действено
  - Нагледно образно
  - Абстрактно мислене на равнище родови понятия
4. Равнище за развиване на понятия.
  - за цвят, форма и големина
  - за количество и качество
  - за пространствени и времеви отношения
5. Равнище на абстрактно мислене
  - групира предмети по определени критерии
  - изпълнява определена последователност от действия по определени критерии
  - участва в ролеви и въображаеми игри
  - участва в игри с правила
6. Памет.
  - спомня си събития от деня или познавателен материал без подсказки
  - спомня си събития от деня или познавателен материал с помощ от подсказки/вербални, физически, директна инструкция, с помощта на визуални ориентири/
  - спомня си събития от деня или познавателен материал, които са се случили преди малко

VIII. Критерии и система за оценяване на постиженията

По чл. 187ал.(1) От Нар.ПО Оценяването на постиженията по индивидуалните учебни програми на учениците със специални образователни потребности, които се обучават в център за специална образователна подкрепа, се осъществява в съответствие с чл. 120, ал. 7 и 8 ЗПУО и при условието на чл. 118, ал. 4 ЗПУО и е с качествен показател:

-Постига изискванията.

-Справя се.

-Среща затруднения.

(2) Установяването на придобитите компетентности като очаквани резултати от обучението по индивидуалните учебни програми на учениците по ал. 1 се осъществява от учителите, които преподават по учебните предмети от индивидуалните учебни планове на учениците, съвместно с координиращия екип на центъра.

По чл. 166 ал.(2) от Нар. ПО При оценяването на ученици с умствена изостаналост и множество увреждания екипът за подкрепа за личностно развитие на ученика или координиращият екип в центъра за специална образователна подкрепа използва различни методи и подходи, инструменти и методики за вербално и невербално оценяване в съответствие с чл. 76, ал. 1, т. 1 и ал. 2.

Приложение 1

**МЕТОДИКА ЗА ФУНКЦИОНАЛНО ОЦЕНЯВАНЕ
НА ПОЗНАВАТЕЛНИТЕ УМЕНИЯ ЗА УЧАСТИЕ**

**В ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС
ПОЗНАВАТЕЛНА СФЕРА**

Период на оценяване									
Дата на оценяване									
Оценяващ									
Име	С	Б	С	Б	С	Б	С	Б	
А. ПОНЯТИЯ / формиране на понятия									
1. Показва, че разбира понятията за цвят, форма и големина									
1.1. Показва, че познава осем различни цвята									
1.2. Показва, че познава пет различни форми									
1.3. Показва, че познава шест понятия за големина									
2. Показва, че разбира понятия за количество и качество									
2.1. Показва, че познава 10 различни понятия									
2.2. Показва, че познава 8 различни понятия за количество									
3. Показва, че разбира понятия за пространствени и времеви отношения									
3.1. Показва, че познава 12 различни понятия за пространствени отношения									
3.2. Показва, че познава 7 различни понятия за времеви отношения									
Б. Категоризация									
1. Групира лица, предмети или събития по точен критерий									
1.1. Групира лица, предмети или събития по категории									
1.2. Групира предмети според тяхната функция									
1.3. Групира предмети според физическата им характеристика									

В. Последователност								
Изпълнява указания, състоящи се от три или повече етапа, които са свързани и не са рутинни								
1.1. Изпълнява указания, състоящи се от три или повече етапа, които са свързани и са рутинни								
2. Поддържа предмети според тяхната дължина или големина								
2.1. Асоциира предмет от дадено множество с друг предмет от друго множество								
3. Описва събитие като спазва последователността на развитието му								
3.1. Разказва до край, позната случка или събитие								
Г. Запомняне на събития								
1. Спомня си събития от деня без помощта на контекстуални								
1.1. Спомня си събития от деня с помощта на контекстуални показатели								
1.2. Спомня си събития, които са се случили преди малко								
Д. Решаване на проблеми								
1. Разглежда решения на проблеми								
1.1. Предлага приемливи решения на проблеми								
1.2. Намира средства за достигане на цел								
2. Излага мнения и отговаря по подходящ начин на въпроси, изискващи размишление за лица, ситуации или предмети.								
2.1. Прави изводи								
2.2. Предвижда бъдещи или хипотетични събития								
2.3. Определя								

възможна причина за дадено събитие								
Е. Игра								
3. Участва в ролеви и въображаеми игри								
2.2. Предвижда бъдещи или хипотетични събития								
3.1. Играе и приема различни роли и приема самоличността на герои								
3.2. Планира и играе в по определен сюжет или сцена лесни за разпознаване								
3.3. Използва въображаеми аксесоари								
4. Участва в игри с правила								
4.1. Поддържа към своето участие								
4.2. Придържа се към правилата на играта								
Ж. Елементарни математически представи								
1. Преброява поне 20 предмета								
1.1. Преброява поне 10 предмета								
1.2. Преброява 3 предмета								
2. Разпознава цифровите знаци								
2.1. Разпознава цифрите до 10								
2.2. Разпознава цифровите знаци								
3. Фонологична²⁵ (или фонематична) осведоменост и умения преди четене								
1. Проявява умения, доказателство за фонологична осведоменост								
1.1. Разпознава и образува рими								
1.2. Разделя изречения и думи								
1.3. Комбинира срички и звуци								
1.4. Разпознава думи, които започват или завършват с еднакъв или различен звук								
2. Асоциира букви и звуци, за да декодира и пише думи								

2.1. Пише думи, свързвайки букви от звукосъчетания								
2.2. Декодира думите звук по звук								
2.3. Свързва съответните звуци с букви								
3. Разпознава визуално думи								
3.1. Разпознава (идентифицира) букви								
<p><i>Брутният резултат за дадена сфера е сборът от стойностите 2 и 1 в колона С (скала) за перида на оценяване. За определяне процента на успешно изпълнените айтеми, общият резултат се дели на оптималния общ резултат и се умножава по 100.</i></p>								
<p>Дата на оценяване _____</p> <p>Общ брутен резултат _____</p> <p>Оптимален общ брутен резултат 108 108 108 108</p> <p>Процент на постигнати айтеми _____</p>								
<p>С: Скала за оценяване 2: Изпълнява критерия постоянно 1: Изпълнява критерия (временно, от време на време) 0: Не изпълнява критерия</p> <p>Б: (Обяснителни) Допълнителни Бележки П: С помощ Пр: Прекъсване на поведението Д: Директно (оценяване) изпълнение М: Модифициране(промяна) и адаптиране К: Качество на изпълнение ПИ: Получена информация</p>								

Индикатори за наблюдение и оценяване

Индикатори	Показатели
2 = наблюдава се (успешно)	Ученикът изпълнява образователни задачи самостоятелно и постоянно. Уменията за учене са генерализирани и функционално присъстващи в различен контекст, при взаимодействие с различни лица или материали, и в различни условия.
1 = непостоянно	Ученикът изпълнява частично поставените задачи и не постига пълен успех. Уменията за учене са неустойчиви и се налага специфична подкрепа.
0 = не се наблюдава (неуспешно)	Ученикът не проявява очакваните умения за учене, дори когато участва в различни, условия, които го налагат.

Приложение 2

МЕТОДИКА ЗА ФУНКЦИОНАЛНО ОЦЕНЯВАНЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УМЕНИЯ ЗА УЧАСТИЕ В ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

СОЦИАЛНА СФЕРА

Период на оценяване									
Дата на оценяване									
Оценяващ									
Име	С	Б	С	Б	С	Б	С	Б	С
А. Взаимодействия с другите									
1. Взаимодействия с другите в условията на игра									
1.1. Помага на тези, които имат нужда									
1.2. Установява и поддържа определена близост с другите									
1.3. Изчаква реда си									
1.4. Поздравява познати лица									
1.5. Отговаря на знаците на привързаност от другия									
2. Започва съвместна дейност									
2.1. Присъединява се към двойки в дейности (занимания на сътрудничество)									
2.2. Сътрудничи с другите									
2.3. Споделя и разменя предмети									
3. Решава конфликти с помощта на подходящи стратегии									
3.1. Преговаря в посока разрешаване на конфликти									
3.2. Добавя прости стратегии с оглед решаване на конфликти									
3.3. Използва прости стратегии за решаване на конфликти									
Б. Участие									
1. Започва и завършва дейности типични за възрастта									
1.1. Спазва изискването за завършване на дейността									
1.2. Спазва изискването за започване на дейността									
2. Гледа, слуша и участва в дейността на малка група									
2.1. Използва									

материали по предназначение в дейности на малка група								
2.2. Отговаря по подходящ начин на изискванията в дейности в малка група								
2.3. Наблюдава лица, предмет или събитие по подходящ начин в дейности в малка група								
2.4. Придържа се към групата по време на дейности в малка група								
3. Гледа, слуша и участва по време на дейности в голяма група								
3.1. Използва материали по предназначение по време на дейности в голяма група								
3.2. Отговаря по подходящ начин на изискванията в дейности в голяма група								
3.3. Наблюдава лица, предмет или събитие по подходящ начин в дейности в голяма група								
3.4. Придържа се към групата по време на дейности в голяма група								
В. Взаимодействия със средата								
1. Удовлетворява физическите си нужди по подходящ начин								
1.1. Удовлетворява физическите си нужди, когато се чувства зле, болен, наранен или изморен								
1.2. Удовлетворява видимите си физически нужди								
1.3. Удовлетворява нуждите си за хранене и пиене								
2. Спазва точните за определен контекст правила извън дома, в детската градина или в клас								
2.1. Иска разрешение от възрастния								

2.2. Спазва установените правила вкъщи, в детската градина или в училище								
Г. Познаване на себе си и другите								
1. Изразява предпочитанията си								
1.1. Избира дейности, които предпочита								
1.2. Избира дейности или предмети								
2. Разбира как неговото поведение, мисли и чувства могат да имат последствия върху другите								
2.1. Разпознава афектите и емоциите на другите								
2.2. Разпознава собствените си емоции и афекти								
3. Обсъжда информация за самоличността си и тази на другите								
3.1. Дава адреса си								
3.2. Дава номера на телефон								
3.3. Казва датата си на раждане								
3.4. Казва своите име и фамилия и имената на братята и сестрите си								
3.5. Определя пола си и този на другите								
3.6. Казва името и възрастта си.								
<i>Брутният резултат за дадена сфера е сборът от стойностите 2 и 1 в колона С (скала) за перида на оценяване. За определяне процента на успешно изпълнените айтеми, общият резултат се дели на оптималния общ резултат и се умножава по 100.</i>								
Дата на оценяване _____								
Общ брутен резултат _____								
Оптимален общ брутен резултат <u> 94 </u> <u> 94 </u> <u> 94 </u> <u> 94 </u>								
Процент на постигнати айтеми _____								
С: Скала за оценяване								
2: Изпълнява критерия постоянно								
1: Изпълнява критерия (временно, от време на време)								
0: Не изпълнява критерия								
Б: (Обяснителни)								
Допълнителни Бележки								
П: С помощ				М: Модифициране(промяна) и адаптиране				
Пр: Прекъсване на поведението				ПИ: Получена информация				
Д: Директно (оценяване) изпълнение				К: Качество на изпълнение				

**КАРТА ЗА ФУНКЦИОНАЛНА ОЦЕНКА НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ
НА ДЕТЕ ИЛИ УЧЕНИК СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ
И С ХРОНИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ НА ОСНОВАТА НА ICF-CY**

(Използва се за насочване към допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности или хронични заболявания вкл. към ЦСОП и специални училища)

Дата ...../...../.....

ден месец година

Образователна институция:

ПРЕДВАРИТЕЛНА ЧАСТ: Данни за детето/ученика

Име, презиме и фамилия на детето: _____

Име на родителя/настойника: _____

Телефон за връзка : _____ *Ел. поща:* _____

Дата на раждане на детето: _____ *Пол на детето:* _____

Адрес: _____

Община: _____

Език на общуване на детето: _____

Училище/ДГ: _____ *Клас/Група:* _____

Фактически причини за изготвяне на функционалната оценка (Моля опишете накратко предизвикателствата, с които се сблъсква детето в детската градина или училището):

<i>Предизвикателства с участието:</i>	<i>Особености в ученето:</i>

Наблюдение на поведението в групата/класната стая (Моля подчертайте отнасящото се за детето/ученика, при необходимост може да се избира повече от един критерий)

<p>Ниво на активност:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Повишена физическа активност • Уместно поведение • Летаргичен, уморен 	<p>Отношения с учителите:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сътрудничи • Необщителен • Търси внимание • Нуждае се от индивидуално внимание • Отказва да изпълнява инструкции 	<p>Отношения с връстници:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Работи/играе сам • Участва в групови дейности • Общува добре с другите • Удря, закача се, разсейва другите • Иницишира социални отношения • Чака другите да иницишират контакт • Избягва да общува с другите
<p>Внимание:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Слуша инструкциите • Разбира инструкциите • Не разбира инструкциите • Способен е да се съсредоточи • Лесно се разсейва • Може да работи самостоятелно • Разбира понятия и концепции • Не разбира понятия и концепции 	<p>Мотивация:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Старае се • Лесно се отказва • Небрежен в работата си • Нетърпелив да се справи • Колеблив при започване на задача • Апатичен/Безразличен • Работи с подходящо темпо • Работи бавно 	<p>Темперамент:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Радостен • Депресивен • Необщителен • Агресивен/Враждебен • Тревожен • Мечтателен • Объркан • Лесно се разстройва

МЕДИЦИНСКА ДИАГНОЗА на съществуващите основни здравословни състояния. Ако е възможно, дайте кодове по МКБ-10.

Не е установено медицинско състояние.....

МКБ код:.....

МКБ код:.....

Съществува здравословно състояние (болест, разстройство, нараняване), но неговото естество или диагноза не са известни:

.....
.....

ЧАСТ 1. ПЕДАГОГИЧЕСКИ, ПСИХОЛОГИЧЕСКИ И ЛОГОПЕДИЧЕН СТАТУС

Области на оценяване	Характеристики	Да	Не	Коментари/Пример
Внимание и възприятие (Попълва се от психолог, ресурсен учител или друг учител)	Трудности да седи спокойно по време на целия учебен час/педагогическа ситуация			
	Задържа вниманието си за много кратко време			
	Не слуша или не реагира на инструкциите към целия клас/група			
	Разчита на връстниците и копира техните действия			
Структура на езика и граматични правила, значение на думите (Попълва се от логопед)	Липса на реч			
	Имитира звукове и фрази			
	Неразбираем говор			
	Слива звуковете			
	Фонологично осъзнаване – звуков анализ и синтез			
	Използва речта с комуникативна цел			
	Разбиране на нови понятия			
	Намира подходящата дума			
	Разбира смисъла при четене			
	Запомня абстрактни понятия			
	Погрешна употреба на окончания, напр. граматически несъгласувана реч			
Съставя изречения				
Умения за социална	Съзнателно използване на зрителен контакт			

комуникация (Попълва се от ресурсен учител или друг учител)	Поддържа разговор			
	Често променя темата на разговора			
	Прави несвързани с темата на разговора коментари			
	Използва неподходяща сила на гласа, интонация			
	Смее се в неподходящ момент /изглежда груб/а			
Междоличностни взаимоотношения и взаимодействия (попълва се от психолог, ресурсен учител или друг учител)	Инициране и реагиране по подходящ начин на социални взаимодействия			
	Използване и реагиране на физически контакт по социално подходящ начин			
	Регулиране на емоции и импулси в рамките на взаимоотношенията			
	Социално приемливо поведение, в съответствие със социалните норми			
Използване на слухова памет (Попълва се от психолог)	Забравя инструкциите			
	Изгубва се в извършваната дейност, нуждае се от постоянни насоки			
Умения за мислене (Попълва се от психолог)	Възможност за разбиране на причинно-следствени връзки			
	Прилагане на практика на вече известната информация.			
	Наличие на организационни умения			
Образователни резултати (Попълва се от класен ръководител, или друг учител, ресурсен учител)	Справя се с поставените задачи в рамките на класа/групата			
	Работи в сътрудничество с други деца или ученици			
	Само по някои учебни предмети и образователни области среща затруднение			
	Обучава се по индивидуални учебни програми (отбелязва се за учениците)			

ЧАСТ 2. ПЛАНИРАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА/РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАН ЗА ПОДКРЕПА, ВКЛЮЧВАЩ: ОПРЕДЕЛЯНЕ/ПЛАНИРАНЕ НА ПОДХОДЯЩИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ РЕСУРСИ, СРЕДСТВА, ТЕХНИКИ И ДР.

Форма на обучение:

--

Насоки за ресурсното подпомагане:

--

Необходимост от помощни технологии и ДАК (Допълнителна и алтернативна комуникация):

--

Необходимост от допълнителни терапевтични програми:

--

ЧАСТ 3. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЕКИП ОТ СПЕЦИАЛИСТИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

Вид на специалиста	Препоръки за работа	Седмична заетост

ЧАСТ 4. ИЗПОЛЗВАНЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА

Вид на социалната услуга	Препоръки за работа

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

(Препоръки от членовете на ЕПЛР за вида подкрепа за личностно развитие)

- краткосрочна допълнителна подкрепа
- дългосрочна допълнителна подкрепа
- обща подкрепа за личностно развитие

Становище на специалистите и препоръки за вида допълнителна подкрепа за личностно развитие

--

Извършили оценката

Имена, длъжности, подписи:

.....

Мнение на родител:

.....

Подпис на родител: .....

**ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА СЪГЛАСИЕ ОТ РОДИТЕЛ/НАСТОЙНИК ЗА ОБРАБОТВАНЕ
НА ЛИЧНИ ДАННИ НА ДЕТЕ/УЧЕНИК**

ДЕКЛАРИРАМ,

че давам съгласие за обработване на предоставените от мен лични данни при условията и в съответствие с относимите нормативни разпоредби, регламентиращи обработването на лични данни, в т.ч. и при съобразяване на правната сила на приложимия от 25 май 2018г. Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните).

Трите имена: .....

Връзка с детето: .....

Дата: .....

Подпис: .....